

Amerika, som giver en Fremstilling af disse Problemer ved Sammenstillingen af en Række Tal fra 3 forskellige Aar: 1899, 1914 og 1921. Jeg skal ikke komme meget ind paa disse Tal, men kun nævne, at Lønnen i Millioner Dollars i 1899 var ca. 2 000, i 1914 ca. 4 000 og i 1921 ca. 8 000. Samtidig voksede Arbejderantallet i Millioner fra 4,7 over 7,0 til 8,0. Hvis man ansætter Arbejdsydelsen pr. Lønnehed til i 1899 at være 100, saa var den i 1914 104, men dalede en Smule i 1921 til 93. Samtidig med at man altsaa havde denne voldsomme Stigning i Lønnen fra 2 000 Millioner Dollars til 8 000 Millioner Dollars, var Arbejdsydelsen pr. Arbejder, hvis den blev sat i 1899 til 100, i 1914 142 og i 1921 255. Det fremgaar ganske klart af disse Tal, at selv om Arbejdsydelsen pr. Lønnehed er sunket paa Grund af den voldsomme Stigning i Lønnen, har der været en ganske enorm Stigning i hver enkelt Arbejders Ydelse, og dette har medført en absolut Øgelse af Produktiviteten. Takket være den stærke Arbejdsintensitet, den fortrinlige maskinelle Organisation er det blevet muligt i Amerika at forminske de almindelige Omkostninger pr. produceret Vareenhed med 5 pCt. Amerika har ført Beviset for, at det er muligt med et stærkt stigende Lønniveau at skabe et faldende Prisniveau. Dette fremgaar ganske tydeligt af en Statistik, der er udsendt af de Forenede Staters Handelsminister Hoover, og hvori man faar et meget klart og indtrængende Billede deraf. Hvis man i 1913 ansætter Prisen og Lønnen til 100, var Lønnen i 1920 199, i 1921 205, i 1922 193, i 1923 211 og i 1924 228. Man ser altsaa en betydelig Stigning i Lønnen fra 1913 til 1924, men samtidig gennemløb Prisen følgende Kurve: I 1920 226, 1921 147, 1922 149, 1923 154 og endelig i 1924 150, altsaa ganske klart og tydeligt en stigende Lønkurve og en dalende Priskurve. Det er derfor ganske urigtigt at ville fastholde den Doktrin, at kun en lav Løn kan give lave Priser. Jeg tror, at det gennem de Erfaringer, man har gjort, ikke blot i Amerika, men ogsaa i en Række andre Stater, er godtgjort, at man ogsaa kan naa det Maal, man sætter sig, den lave Pris, til Trods for en høj Løn. Det, man skal spørge om, bliver derfor ikke saa meget Lønnens Størrelse som Intensiteten; det er her, der skal sættes ind, det er paa Spørgsmaalet om Industriens Kapacitet, om Industriens Specialisering, Koncentration, Arbejdsydelse, at det afgørende Slag skal slaas. Det var ogsaa her, det konservative Folkeparti i sidste Samling satte ind gennem vor Krise-

værns politik. Vore Toldforslag var sandelig ikke tænkt som nogen Sovepude for Industrien, men vi havde haabet gennem dem at skabe Mulighed for Industrien for i det Tidsrum, som blev levnet den, og hvor den ødelæggende Konkurrence blev holdt den fra Livet, at forbedre sin tekniske Organisation og faa sin Produktion stabiliseret paa et passende Lønniveau.

For at undgaa enhver Misforstaaelse vil jeg gerne tilføje, at jeg med disse Bemærkninger naturligvis ikke har villet paa-staa, at Nedgang i Arbejdslønnen ikke er paakrævet i noget som helst Fag; der er utvivlsomt Fag, hvor det kan være hensigtsmæssigt, men jeg har blot ønsket at understrege og sandsynliggøre, at Arbejdslønnens Nedgang ikke i sig selv indebærer Sikkerhed for en Bedring af Beskæftigelsen, og det var dog Formaalet. Man maa derfor ikke, saaledes som visse Venstrekredse og maaske ogsaa Regeringen har en Tilbøjelighed til, tro, at man alene gennem Lønnen kan naa et Resultat, altsaa føre sin Lønpolitik frem som et Program overfor Krisen. I visse Situationer kan denne Politik meget vel komme til at virke imod sin Hensigt.

Jeg har naturligvis under hele denne Udvikling forudsat, at Venstre kun saa Spørgsmaalet om Arbejdslønnen i Relation til Beskæftigelsen, i Forstaaelsen af, at det kun er i denne Forbindelse, Kravet er berettiget. Om Arbejderen tjener mere eller mindre, vedkommer ikke andre end Arbejderen selv, undtagen med Henblik paa Industriens Rentabilitet, det vil udelukkende være den, som maa være Grundlaget for Vurderingen af Erhvervets Stilling. Spørgsmaalet om Rentabiliteten har ogsaa for Landbruget i Øjeblikket den allerstørste Interesse, og dermed for hele Landet, thi hvad nytter det os, at vi har en Landbrugs-eksport, der indtjener 140 Mill. Kr. aarligt, hvis Betingelserne herfor er, at Landbruget maa være urentabelt, det vil i saa Fald naturligvis kun sige, at vi Aar for Aar forærer Udlandet Millioner af det danske Samfunds produktive Kapital. De Beretninger, som offentliggøres af det landøkonomiske Driftsbureau, viser her et mørkt, nogle vil maaske mene et opskræmmende Billede. Det forstaas naturligvis paa Grundlag heraf, at Landbruget i denne Situation, hvor det tærer paa sin Kapital og paa Grund af sin særlige Driftsform er ude af Stand til at betale Lønninger, der kan maale sig med Byerhvervenes, staar kritisk, skeptisk, uvilligt overfor Lønsørgsmaalet, men Landbruget bør alligevel vogte sig for at lade sig forlede til at opstille Krav, der ikke kan